

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. נוגעין בעדותן הן ... דכתב ליה דין ודברים אין לי על שדה זו.....2
- ב. האומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו ואין לי עסק בה וידי מסולקות הימנה לא אמר כלום ... כשקנו מידו.....3
- ג. המוכר שדה לחבירו שלא באחריות אין מעיד לו עליה מפני שמעמידה בפני בעל חובו 4
- ד. בני עיר שנגנב ספר תורה שלהן אין דנין בדייני אותה העיר ואין מביאין ראייה מאנשי אותה העיר ואם איתא ליסלקו בי תרי מינייהו ולידיינו שאני ס"ת דלשמיעה קאי. 6
- ה. תנו מנה לבני עירי אין דנין בדייני אותה העיר ואין מביאין ראייה מאנשי אותה העיר ... ובעניי דראמו עליהו ... דקיץ להו וניהא להו דכיון דרווח רווח.....7
- ו. ונעשין שומרי שכר זה לזה.....8
- ז. שמירה בבעלים היא.....9
- ח. שמור לי היום ואני אשמור לך למחר.....12
- ט. מכר לו בית מכר לו שדה אין מעיד לו עליה ... בראובן שגזל שדה משמעון ומכרה ללוי ואתא יהודה וקא מערער ... דניהא ליה דהדרא ... דאמר השני נוח לי הראשון קשה הימנו 13
- י. ואי בעית אימא כגון דאית ליה סהדי למר ואית ליה סהדי למר ואמור רבנן ארעא היכא דקיימא תיקום.....14

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

דף מג.

א. נוגעין בעדותן הן ... דנתב ליה דיין ודברים אין לי על שדה זו

שותף פסול¹ להעיד בתביעה שיש על רכוש השותפות², ואין עדותו מועלת אפילו על חלק השותף³, אלא אם כן יסתלק השותף העד מן השותפות בקניין⁴, ויקבל עליו אחריות נגר בעל חובו שאם יטרפנה מיד ישלם לו⁵, אבל לא אחריות של ערעורים אחרים⁶.

יש אומרים⁷ שגם אם מסתלק לאחר שיצא הערעור מועיל, ויש חולקים⁸.

¹ שו"ע ונו"כ לו א

² ועי' נה"מ (סק"ג), ועי' בנו"כ שם אם הפסול הוא משום דאדם קרוב אצל עצמו, כמ"ש הלבוש, או משום נוגע שחשוד לשקר, כמ"ש הסמ"ע והש"ך (שם), ועי' בקצה"ח ונה"מ

³ ר"ל כשעדיין לא חלקו לא נימא שעדותו תועיל להעמיד חלק השותף לכל הפחות, דמ"מ נוגע הוא שהרי אח"כ יהזור ויחלוק עמו

⁴ היינו שיתן לשותף השני חלקו במתנה גמורה, וכתב בשער משפט (סימן לו סק"ב) ששותפים שיצא עליהם שמרות, וטוענים שיש להם עוד חובות לאחרים בע"פ, נאמנים, ואף על גב דבסימן צט (סעיף א) מבואר שאינו נאמן לומר שחייב לאחרים בע"פ, שאני הכא דבזה שהם מודים שחייבים לאחרים הרי זה כאילו סילקו עצמן מאותו ממון, והרי הם כשני עדים כשרים, עיין שם.

⁵ והיינו שאם יטרפנו בעל חובו של המסתלק מדין מקבל מתנה, ישלם לו דמי השדה, דאל"כ אינו מועיל הסילוק דניחא ליה להעמידו ביד שותפו שיהא לבעל חובו ממה לגבות.

⁶ שאם יקבל אחריות ערעור גזילה שוב נשאר כשותף דניחא ליה שלא יטרפנה המערער.

⁷ בשו"ע (סימן לו סעיף א) סתם דמהני, וכתב הסמ"ע דלא חיישינן לקנוניא שלאח"כ יחזרו וישתתפו, דלא חיישינן לקנוניא כל זמן שאין ריעותא לפנינו (עי' שער משפט שהקשה מכמה מקומות דחיישינן לקנוניא, וסיים בצ"ע, ועי' ערך ש"י), וכתב בבאה"ג דדמיא למ"ש בשו"ע (סימן לג סעיף טו) דבפסול ממון לא בעינן תחלתו וסופו בכשרות.

⁸ והש"ך (סק"ג) ציין לדבריו לקמן (ס"ק לב) שכתב דדוקא גבי דיינים מהני סילוק כההיא דסימן ז (סעיף יב) לענין דיינים מבני אותה העיר, אבל לגבי עדות לא מהני סילוק משום דבעינן תחלתו וסופו בכשרות, ולכן בעינן שיסתלק קודם שבאה העדות, וביאר בנה"מ דהיינו שאם מעיד שראה שטר מכירה נגד המערער, צריך שראה קודם שנעשה שותף, שאם ראה לאחר שנעשה שותף הו"ל תחלתו בפסלות, אבל אם ראה קודם שנעשה שותף ובשעת הגדה מסתלק, הרי תחלתו וסופו בכשרות, אף על פי שהערעור יוצא לאחר שנעשה שותף, והש"ך שם דחה דברי הב"י שהוכיח מהא דשותפין מעדין זה לזה דלא בעינן תחלתו וסופו בכשרות, דיש לומר דהתם איירי שראה לאחר שנסתלק, ובחידושי רעק"א כתב שאפשר לפרש שראה קודם שנעשה שותף וכדברי הנה"מ, וסיים הש"ך שם שאע"פ שהב"י סתם דלא בעינן תחלתו וסופו בכשרות, יכול המוחזק לומר קים לי, ועי' ערך ש"י.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

לאחר שחלקו יכול השותף להעיד על חלק חברו⁹, וכן כשלא חלקו והערעור אינו אלא על חלק חברו.

השותף נאמן להעיד לחובת השותפות¹⁰.

ב. האומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו ואין לי עסק בה וידי מסולקות הימנה לא אמר כלום ... כשקנו מידו

כבר התבאר במסכת כתובות דף צה. וגיטין דף עז. שהמסלק¹¹ עצמו וכתב לשותפו או למוכר לו¹², דין ודברים אין לי שום זכות בנכס זה, אינו כלום אלא אם קנו מידו כלומר שעשה קנין סודר על כך, אולם גם אם אמר דין ודברים אין לי בחלקך וקנו מידו על זה. אינו מועיל, שעדיין יש לומר מדין

⁹ סמ"ע (שם ה), ולא מיקרי נוגע מטעם שיחזור על השותף ויבטל החלוקה מדין מקח טעות, כמ"ש בסימן קעה (סעיף ד) ובכמה מקומות, דשאני הכא שזה מוען שהערעור הוא שלא כדין, אלא שאינו נאמן על חלקו, ולדידיה אין זה חלוקה בטעות, ואומר לו מולך גרם, ועי' אמרי בינה (דיני עדות סימן נה). והט"ז מדייק מדברי הסמ"ע דדוקא כשהערעור הוא על כל השדה, והשותף בא להעיד ולבטל כל הערעור, שאז לא יוכל השותף המעיד לחזור על השני לבטל החלוקה, מהטעם שכתב הסמ"ע, אבל אם הערעור אינו אלא על חלק השותף ואינו מעיד אלא על חלק השותף, אינו מעיד לו, שאם יוציאו ממנו יחזור השני על השותף המעיד ויתבע לבטל החלוקה, ולא שייך סברת הסמ"ע, שהרי השותף השני אינו פוסל עידי המערער. והט"ז חולק דאף בכה"ג יכול להעיד, ואין השותף יכול לבטל החלוקה מדין מקח טעות, שלא אמרו כן אלא גבי אחים שחלקו מטעם שהם כיורשים ולא מטעם חלוקה ועיין בקצה"ח (סימן לו סק"ג) כתב דכל מה שהוכיח הט"ז אתי שפיר לענין אם בא בע"ח וגבה חלקו של אחד, שהיה יכול לגבות מזה כמו מזה, והחלוקה היתה כדין, אבל בגזילה אפשר שבאמת הוי חלוקה בטעות, ואפשר דלא פליגי, וגם בהנהגות אמרי ברוך כתב שיש לחלק בין גביית בע"ח לבין נמצאה גזולה, וגם בנה"מ (סק"ג) הסכים לסברת הקצה"ח לחלק כן, עיין שם.

¹⁰ שו"ע ונו"כ שם ו, קעו לב ואם הוא אחד מחייב את חברו שבועה או פוטר שכנגדו, ואם הם שנים יכולים לחייב את השלישי בממון, וכתב הסמ"ע דהיינו כשאין למעיד הנאה במה שיתחייב חברו, וצריך לומר גם שאין בדבריו משום הודאה לחייב עצמו, וכמ"ש הסמ"ע (סימן קעו ס"ק עד), כגון שנתחייבו בשטר כל אחד סך מסוים, והאחד הודה שהשטר בתקפו והשני כופר, עיין שם.

¹¹ סמ"ע לו ז וק"ח א, וש"ך לו ב

¹² וקשה מה זו דמיון דהא לפי פירוש רש"י שם (כתובות פג, א ד"ה האומר לחבירו) מיירי משותפין והוי שלו ממש ובוה ודאי אינו מועיל סילוק בדברים לחודה, משא"כ בבעל הכותב לאשה שאינו שלו אלא שעבוד שמא מועיל סילוק בדברים, וכבר התפלא בזה בספר פני יהושע (שם פג, א ד"ה שם והתניא). ונראה לפי מה שנאמר מדברי הר"ן ריש פרק השותפין שנדרו הנאה זה מזה (גדרים מה, ב) דסברי רבנן דאסרי אהדדי וכתב (ד"ה רבי אליעזר) דבחצר שאין בו דין חלוקה דכל אחד משתמש בכולה ועל כרחך אי דהאי לאו דהאי ואין לאחד מהם רק קנין הגוף במחצית וכן לשני אלא דבשותפין נשתעבד חלק חברו לזה וכן לאידך להשתמש בכולה ע"ש, וא"כ פריך שפיר דמשמע דהאומר לחבירו אפילו בחצר שאין בו דין חלוקה ואף על גב דבשדה שאין בו דין חלוקה אין לו בשדה אלא שעבוד בחלק חברו ואפילו הכי לא אמר כלום, ומשמע דאפילו משעבוד אינו יכול לסלק. קצות החושן ק"ח א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ודברים סילק נפשו ולא מנוף השדה, וצריך שיפרשו לו בהקנין שסילק נפשו מנוף חלק שדהו. או נוסח הנשמע שלא נשאר לו שום זכות בו.

ג. המוכר שדה לחבירו שלא באחריות אין מעיד לו עליה מפני שמעמידה בפני בעל חובו

כל עדות שיש¹³ לעד הנאה בה, פסול להעיד¹⁴, ודעת רוב הפוסקים שאין זה מדין קרוב שע"י הנגיעה נעשה כקרוב אצל עצמו, אלא משום חשש שמחמת הנגיעה ישקר בעדות¹⁵.

ראובן שמכר¹⁶ שדה לשמעון ובא לוי לערער עליו להוציאה מתחת ידו אין ראובן מעיד לו עליה אם עדי המערער אומרים שראובן גולה מיהודה אין ראובן יכול להעיד על עצמו שהרי עדי המערער פסלוהו שהוא גולן, ואם מערער לומר שראובן גולה ממנו, פשוט¹⁷ שראובן אינו יכול להעיד לפסול עידי לוי כדי להעמיד הקרקע ביד שמעון, ואפילו מכרה לו שלא באחריות,

¹³ שו"ע ונו"כ לו א

¹⁴ ובפרטים של דיני נגיעה, הדבר מסור בעיקר לדיינים, וכמ"ש בשו"ע שם סעיף כא וז"ל, דברים אלו תלויים בדעת הדיין ועוצם בינתו, שיביין עיקרי המשפטים, וידע דבר הגורם לדבר אחר, ויעמיק לראות אם ימצא לזה העד צד הנאה בעדות זו, אפילו בדרך רחוקה ונפלאה, הרי זה לא יעיד בה, וכן לא יהא דיין בדבר, ע"כ, ועי' בח"מ אהע"ז סימן לה סק"ג שכתב דאפשר דפסול נגיעה בעדים אינו אלא מדרבנן. ובש"ך סימן קכג ס"ק כד משמע דלא חשיב נוגע אלא כשע"י עדותו יוציא ממון מאחד מהם או יפטר, אבל כשבלא"ה יהא חייב ואין נ"מ בעדותו אלא למי חייב, כשר להעיד, ובד"ג כלל עו סימן נא כתב שהנוב"ת חו"מ סימן י השיג עליו, ובשו"ת שו"מ מהדו"ב ח"ב סימן נא מתרין דברי הש"ך.

¹⁵ בסמ"ע שם סק"א הביא בשם הלבוש שכתב שאין זה משום חשש שקר, אלא משום דאדם קרוב אצל עצמו, והסמ"ע תמה מנין לו, וכתב דפשוט הוא שהטעם משום חשד, ולא אמרו אדם קרוב אצל עצמו אלא בעדות שמשום עצמו רשע, אבל לא בעדות ממון. והש"ך שם סק"א מיישב סברת הלבוש משום שהוקשה לו אהא דחיישינן להא דמעמידו בפני בע"ה ויהא ליה רשע ולא ישלם, כדלהלן איך נחשדהו שיעבור עבירה המורה של עדות שקר כדי שלא יהא ליה רשע, וע"כ צריך לומר דהטעם הוא משום שנעשה קרוב אצל עצמו, והביא בשם מהר"ם מלובלין שהביא ג"כ קושיא זו בשם מקשיני העולם, ומתרצים שעדות שקר הוא דבר שלא ידעו ששיקר, משא"כ ליה רשע כולם יודעים, והמהרמ"ל תירץ כעין דברי הלבוש שקרוב פסול להעיד אפילו יודעים בודאי שאינו משקר, ואפילו משה ואהרן פסולים לעדות, ומ"מ דחה הש"ך סברת הלבוש והמהרמ"ל דנוגע לאו בקרוב, שהרי קרוב פסול להעיד אפילו לחובה, ואילו נוגע כשר להעיד לחובה, כדמוכח מדברי הרמ"א לקמן סוף סעיף יז

¹⁶ שו"ע ונו"כ שם טו

¹⁷ לבוש וסמ"ע שם לה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

שהרי נוגע בעדות הוא כדי שלא יקרא גזולן אם יזכה הלוי בטענה שראובן גזלה ממנו.

ואפילו אם אין טוען לוי שראובן בעצמו גזלה, אלא שקנאה ממי שגזלה ממנו, אין ראובן מעיד להעמידה ביד שמעון אף על פי שמכרה לו שלא באחריות שאין כאן נגיעת תשלומין, ואפילו אם שמעון מכיר בה שזו השדה היתה של ראובן ושל אבותיו מעולם¹⁸, ומודה שלוי בא להוציאה מידו בעדים שקרנים¹⁹, אין ראובן יכול להעיד לו עליה²⁰, לפי שהוא חפץ שתשאר הקרקע ביד שמעון שקנאה ממנו, שמא הוא יודע בעצמו שהוא חייב לאחרים ומעיד כדי שאם יבא בעל חובו ליפרע ממנו ולא ימצא לו כלום יטרוף משמעון שדה זו, ולא יהיה הוא לזה רשע ולא ישלם²¹.

ואפילו אם קנה ראובן השדה מאחרים ומכרה מיד לשמעון, ולא לזה בנתיים משום אדם אינו מעיד לו, דחיישינן שמא לזה קודם שקנאה הוא, וכתב לאותו מלוה דאיכני²².

וכל זה כשבא לוי המערער להוציאה מיד שמעון מכח המוכר, אבל אם אין המערער בא מכח ראובן המוכר אלא מכח שמעון הלוקח בעצמו, כגון שיש לו חוב או שום תביעה על שמעון מחמת עצמו אז יכול ראובן להעיד לו, שהרי אנו מרויח דבר בעדותו.

¹⁸ לבוש וסמ"ע שם לו

¹⁹ דהשתא אפילו אם יוציאנה לוי מידו אין לו אפילו תרעומת על ראובן

²⁰ ובש"ך בא ס"ל שייכול להעיד שמשום תרעומת לא יעיד שקר אך באורים ונתיח"מ כתבו כסמ"ע.

²¹ וכי תימא מאי מרויח בזה דהא סוף סוף יקרא אותו שמעון לזה רשע, דלגביה דידיה יהיה גם כן לזה שלקח ממנו מעותיו על זה השדה, ועכשיו תצא השדה מתחת ידו מחמת ראובן ומעותיו ישארו ביד ראובן המוכר והוה ליה כלזה ממנו ולא ישלם והוה ליה רשע. זה אינו, דלא מיקרי רשע לגבי שמעון, דמצי למימר ליה להכי מכרתי לך שלא באחריות מפני שידעתי שהייתי חייב לאחרים שיבואו ויטרפו ממך, ואתה לא חשת בזה וקניתה אותה כן שלא באחריות, אמרתי ודאי חפצת בקרקע זו אפילו ליום אחד, וקבלת עליך אפילו כשיבא בעל חוב לטרופה ממך לא איכפת לך בזה ומחלת לי מעותיך ואינני לזה רשע גבי דיך.

²² וק"ל דאיכני וקנה ומכר משתעבד. ואפילו אם אין אנו יודעין לו שום בעל חוב או שאנו יודעים שיש לו קרקע המספקת כנגד חוב כזה ששוה כמו קרקע זו שמעיד עליה, אפילו הכי אינו מעיד, שאנו חוששין שמא יש לו עליו חובות הידועים לו דלב יודע מרת נפשו, ואין ידועין לנו, או שמא הוא יודע שעשה זו השדה אפותיקי מפורש, שנמצא אפילו יש בידו שדות אחרות לא יוכל הבעל חוב לגבות אלא מזו. לבוש וסמ"ע שם לו – למ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ד. בני עיר שננגב ספר תורה שלהן אין דנין בדייני אותה העיר ואין מביאין ראיה מאנשי אותה העיר ואם איתא ליסלקו בי תרי מינייהו ולדייניו שאני ס"ת דלשמיעה קאי

כל דבר²³ שיש לדיין צד הנאה בו אינו יכול לדון עליו, שדודאי לבו נוטה אחר הנאתו ולא ימצא זכות למתנגדו²⁴. לפיכך בני העיר שננגב להם ספר תורה אין דנין אותם בדייני אותה העיר, אלא אם כן יש להם ספר תורה אחרת לקרות בה בעיר זו, שאז יכולין לסלק עצמן מזו שננגבה ולקבל עליהם אפילו יזכו בה שהם לא יקראו בה עולמית רק באחרת²⁵, ויש אומרים²⁶ אפילו הם עצמן יכולין לקרות בהו אם קורין אותם לספר תורה, דלא מיקרי הנאה כיון שיש ספר תורה אחרת בבית כנסת בעיר זו שיכולין הם לקרות בה. ואם יש להם ספר תורה אחר באותו בית הכנסת עצמו שדנין על ספר התורה שבו אינם צריכים סילוק²⁷.

וכן בית הכנסת שיש מחלוקת עליה יכולין לדון דייני אותה העיר אף על פי שכולם נכנסים לתוכה, אם יש בית הכנסת אחרת באותה העיר²⁸. כשמסלקים נפשם מללכת בזו שהן דנין עליה. וילך הדיין תמיד לבה"ב אחרת²⁹.

²³ שו"ע ונו"כ ז יב

²⁴ ולדעת הריב"ש סי' תע"ו דאם מעיד לחובת בני העיר יכולין להעיד, הוא הדין כאן אם אותו שכנגד בני העיר מכשיר זה לדיין, אין בני עיר יכולים לפסלו, דהא לחובתם ליכא חישש נגיעה, ולטובתם הא קיבל עליו בעל דין שכנגדו.

²⁵ ואז יכולין לדון על אותה שננגבה שאין להם שום הנאה בה. ואפילו אם יקראו בה הקהל בעודם בבית הכנסת והם ישמעו הקריאה, אין זה הנאה להם כיון שיש ספר תורה אחרת בבית הכנסת שיכולין הקהל לקרות בה.

²⁶ סמ"ע כה

²⁷ סמ"ע שם

²⁸ וצריך שיהיה באפשרי שילכו כל העיר לבית הכנסת האחר, דאם לא כן הוי נוגע, כיון שכופין זה את זה לבנות בית הכנסת, כשאי אפשר כולם לילך לבית הכנסת, הוי הדיין נוגע, אף שהוא הולך לבית הכנסת האחר, מכל מקום כשלא יהיה [מקום ב]בית הכנסת זה יכופו בני העיר לבנות עוד בית הכנסת ויצטרך הדיין ליתן חלק. וגם מיירי שהוא באופן שאין יכולין למכור הספר תורה לאיזה צורך על פי ז' טובי העיר, דאם לא

כן הוי הדיין נוגע. נתיב"מ טו

²⁹ סמ"ע שם ואורים כה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

יצא ערעור על רכוש³⁰ של כל בני העיר, כגון מרחץ או רחוב השייך לכל בני העיר ומשתמשים בו, אין אחד מבני העיר יכול להעיד בדבר ודינם כנוגעים, עד שיסלק עצמו בקנין גמור, דהיינו שיקנה בקנין סודר חלקו ברכוש בני העיר לשאר בני העיר או לאחד מהם, ויש אומרים³¹ שאינו מועיל סילוק בדבר שהוא מצרכי בני העיר אא"כ יש להם דבר אחר כיוצא בו.

ס"ת שנגנב³² מבני העיר, אין אחד מבני העיר יכול להעיד בזה, ואפילו סילוק אינו מועיל, משום דע"כ צריך לשמוע קריאת התורה, ואם יש להם ס"ת אחר בביכנ"ס אחר, מועיל סילוק, ואם יש ס"ת אחר באותו ביכנ"ס יכול להעיד בלא סילוק³³.

ה. תנו מנה לבני עירי אין דנין בדייני אותה העיר ואין מביאין ראיה מאנשי אותה העיר ... ובעניי דראמו עלייהו ... דקיץ ליהו וניחא ליהו דכיון דרווח רווח

הפוסק צדקה³⁴ לעניי העיר, או לאחד מעניי העיר, אם קצבת הצדקה היא לפי מספר העניים והעניים סמוכים על כל בני העיר³⁵, אין אחד מבני העיר

³⁰ שו"ע ונו"כ שם יח

³¹ רמ"א שם, וסוים שכן עיקר, ובסמ"ע שם כתב שגם הבי" בספרו חזר בו בסוף דבריו וכתב דלא מהני אלא כשיש דבר כיוצא בו, וכמו בס"ת כדלהלן.

³² שו"ע ונו"כ שם יט

³³ רמ"א שם ובשו"ע ונו"כ ז סעיף יב, וכן בביכנ"ס ושאר ספרים, וכפירוש הסמ"ע שם (ואף על גב דשם איירי בדיינים, כבר כתבו הפוסקים שדין דיינים ועדים שזה לענין דיני נגיעה וסילוק), שבביכנ"ס אחר יש מירחה לילך שם, ולכן צריך סילוק, ועכ"פ מועיל סילוק שלא יתפלל באותו ביכנ"ס, אבל אם יש ס"ת אחר באותו ביכנ"ס ויכולים לקרות בס"ת אחר, כיון שאין בזה מירחה, אפילו סילוק א"צ, ואפשר שאם יש קפידא באותו ביכנ"ס שלא לקרות רק בס"ת שעליו הם הניח, הוי בביכנ"ס אחר. ובנה"מ בסימן ז חידושים ס"ק מו כתב בשם התומים דהא דמהני סילוק כשיש ביכנ"ס אחר, היינו כשאפשר שכולם יתפללו באותו ביכנ"ס, אבל בלא"ה הרי כופין בני העיר לבנות ביכנ"ס שבני כל העיר יוכלו להתפלל, ואף על פי שהוא יכול לילך לביכנ"ס השני, יש לו נגיעה כיון שלולי ביכנ"ס זה היה צריך להשתתף בהוצאות של ביכנ"ס השני, וכן בס"ת צריך שיהא באופן שאינם יכולים למכור הס"ת שדנים עליו, עיי' שם.

³⁴ שו"ע ונו"כ שם כ

³⁵ והיינו שמטילים על כל בני העיר להחזקת העניים כפי מה שיצטרכו, אבל אם אינם סמוכים אלא כל אחד נותן כפי רצונו, לא חשיב נגיעה כלל, ומסברא נראה דאפילו סמוכים היינו דוקא מעשירי בני העיר, שעליהם מוטל החזקת העניים, אבל אחד מעניי העיר שאינו נותן כלום להחזקת שאר עניים, למה יפסל, והרי קי"ל שאין חוששין שמא יתעשר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ה"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

יכול להעיד באותה פסיקה, אף על פי שרוצים לתת חלקם ויפטרו מלתת עתה לצדקה, מ"מ הנאה היא להם שיהיה לעניים בהרחבה³⁶ ולא יהא מוטל עליהם כל כך.

והאומר תנו מנה³⁷ לעניי עירי אין דנין בדייני אותו העיר, לפי שמוטל עליהם לפרנסם. ואפילו בעניים שיש להם קצבה אין מועיל להם לבני העיר סילוק לומר אנו ניתן להם קצבתן בין יזכו בין יתחייבו וידונו אותה בדיינים שבעירנו, או הדיינים יאמרו אנו ניתן להם לעניים קצבתן המגיע עלינו בין יזכו בין יתחייבו ואין לנו הנאה בזכותן, מפני שיש להם הנאה לדיינים ולבני העיר שיהיה להם לעניי עירם פרנסה בריוח כיון שמוטלין עליהם.

וכן כל ענייני המס אין דנין בדייני אותה העיר לפי שיש להם חלק בו ונהנין ממנו. במה דברים אמורים במס כללי³⁸, אבל מס פרטי כגון שידועים שלא ינהוג אלא זמן קצוב, יכולין העדים והדיינים לסלק עצמן ולומר שיתנו הם להקהל בלי ערמה ומרמה כפי החלק המגיע להם באותו הסך בין יזכו בין לא יזכו, ואז דנין להם בדייני אותה העיר אחר שנסתלקו העדים והדיינים.

ואם עשו תקנה או שיש מנהג בעיר שדייני העיר ידונו אף על ענייני המסים דיניהם דין, כמי שקיבל עליו פסול או קרוב לדון שדינו דין.

ו. ונעשין שומרי שכר זה לזה

השותפים³⁹ בנכסי השותפות שומרי שכר הם זה לזה, שאם נגנב או נאבד מהשותפות ברשות אחד מהם, חייב באחריותו, שכל אחד משמר חלק חבירו, בשכר שישמור חלקו, ואין נ"מ אם כל אחד שומר החצי, או שכל אחד שומר בזמן אחר כל השותפות. ולהלן יתבאר שבמה דברים אמורים, בזמן שכל אחד מתעסק בשותפות זמן ידוע, ונגנב לו בזמן שנתעסק בו. אבל

³⁶ שהנאה להם שיתעשרו, קצת צ"ע, וכי במנה שיתוסף להם יהיו עשירים, ובגמרא אמרו דרווח, והיינו שיהיה להם יותר בריוח וממילא יצטרכו העשירים ליתן פחות, וכמ"ש רשב"ם למה יתנו כשיש להם, ועי' להם משנה.

³⁷ שו"ע ונו"כ ז יב

³⁸ כגון להעיד או לדון על אדם אחד אם הוא מפורעי המס במקום ההוא, אם לא שהוא דבר שאין לו קצבה, שמי יודע כמה שנים יחיה אותו הפורע המס שמעידין עליו או שדנין עליו, ואין יכולין העדים או הדיינים לסלק עצמן לומר אנו נתן חלקנו ולא נהנה מן המס שלו כיון שאין לו קצבה,

³⁹ שו"ע ונו"כ קעו ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אם התחילו להתעסק ביחד, אפילו אם אחר כך נתעסק בו כל אחד לבדו, פטורים, דשמירה בבעלים היא.

ודוקא כשהשמירה היא מתנאי השותפות, אבל השומר מנדבת לבו, יש אומרים⁴⁰ שדינו כשומר חנם.

לאחר שחלקו⁴¹ ונשאר ביד אחד מהם מנכסי השותפות אינו אלא שומר חנם.

דף מג:

ז. שמירה בבעלים היא

כבר התבאר במסכת בב"מ דף צד. בחיובי השומרים, וכן בחיובי שואל ושוכר⁴², אמרה תורה (שמות כב פסוק יד) **אִם בְּעֵלְיוֹ עָמַו לֹא יִשְׁלַם שֹׂאֵם** היו הבעלים עם השומר במלאכה, פטורים מלשלם⁴³, ודעת רוב הפוסקים⁴⁴ לפטור אפילו בפשיעה, אבל מזיק בידים חייב אפילו בבעלים⁴⁵, ויש

⁴⁰ רמ"א שם, והש"ך שם האריך להוכיח שאפילו כש"ה אינו, ועוד שיש בו דין שמירה בבעלים, וגם במהנ"א (ה' שומרים סימן לו) מפקפק מזה. והנה"מ (ס"ק טו) העלה שאם קיבל עליו לשמור ודאי שדינו כש"ה, אלא דאיירי כשהכנים הכל לביתו ולא קיבל עליו שמירה, ואז אפילו ש"ה אינו. מיהו אם הכנים רק חלקו וחלק השותף נשאר בחוץ, שומר שכר הוא אלא שהוא כשמירה בבעלים (ויש נ"מ שאם אינו שומר כלל, אינו חייב שבועת השומרים, אבל כשיש לו דין שומר אלא שהוא בבעלים חייב שבועת השומרים (נה"מ חידושים שם)), אבל מדברי החת"ס בתשובה (חו"מ סימן צג וצז) משמע שפסק כהרמ"א בין כשהכנים חלקו לבד ובין כשהכנים חלק השותפות, ועיי"ש שדחה דברי הש"ך, ועיי' שו"ת מהר"ם שיק (חו"מ סימן טו).

⁴¹ כן משמע מדברי הרמ"א (שם בסוף הסעיף)

⁴² שו"ע ונו"כ רצא כה ושמו א

⁴³ (ועיקר פטור בעליו עמו נאמר בתורה בפרשת שואל (ומסתבר שלכן גם הטושו"ע הביאו פרטי הלכה זו גבי שואל), ובגמרא למדו דה"ה בכל השומרים. ובמעם הפטור בבעלים כתב בספר החנוך (מצוה ס) שמסתמא סמך על הבעלים שישמור הפצו, ואף על פי שאין הדבר תלוי אלא בהתחלת השמירה, לא הילקה תורה בכך. והספורנו כתב שאם גם הבעלים נשאל לו למלאכה יש קירוב דעת ביניהם שלא לחייבו רק בהחזרת החפץ. ועוד טעמים נאמרו בזה. ופשוט שמעמים אלה אינם אלא כתבלין למה שנאמר בתורה ודרשות חז"ל, ולא דרשינן טעמא דקרא, וממילא אין למדים הלכות עפ"י טעמים אלו, ועיי' שו"ת חות יאיר (סוף סימן רכג) ושו"ת שבות יעקב (סוף סימן יט).

⁴⁴ שו"ע ונו"כ שם ורמ"א שא א

⁴⁵ מבואר באחרונים בכמה מקומות, ועיי' בפת"ש (סימן קעו ס"ק יג) שכתב בשם המשל"מ בדעת הראב"ד שמזיק שלא בכונה דומה לפשיעה ופטור בבעלים, והבית מאיר (לאהע"ז סימן פ) דחה דבריו, ומ"מ כתב שכוון שדעת הראב"ד שגם מזיק בשוגג פטור בבעלים, אפשר שהמוחזק יכול לומר קים לי. ועיי' נחלת צבי (סימן תכא), שו"ת שואל ומשיב (מהדו"ק ח"א סימן רסה ומהדו"ב ח"ב סימן יח).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אומרים⁴⁶ שהוא הדין שוכר ששינה ונאנס מחמת השינוי, חייב אפילו בבעלים.

י"א⁴⁷ שאין הפטור של בעליו עמו, אלא מתשלומים אך לא מחיוב שמירה ולפיכך חייב ליטבע שבועת השומרים שאינה ברשותו, וגם חייב בשליחות יד.

בין שהיה הבעלים⁴⁸ עמו במלאכה בחנם, ובין שהיה מושכר לו, בין שעוסק עמו באותה מלאכה של החפץ המושאל ובין במלאכה אחרת, ואפילו מלאכה קלה, כגון להשקותו מים, ואפילו נשאל הבעלים מעצמו מבלי שיבקשו השואל⁴⁹, יש בו דין פטור בבעלים.

פטור בעליו עמו נאמר כשהיה הבעלים עם השומר במלאכתו בשעה שבא החפץ לרשותו⁵⁰, בין שבאו בבת אחת, בין שקדמת מלאכה הבעלים ועדיין עמו במלאכה בתחלת השמירה, ואז נמשך הפטור אף על פי שבשעת האונס או הגניבה כבר נגמרה מלאכת הבעלים.

⁴⁶ חידושי רעק"א (סימן שט) ועי' פת"ש (סימן קעו ס"ק יג) בדין שותף ששינה שחייב אף בבעלים משום דהוה ליה מזיק, ובשו"ת קנין תורה (ח"ג סימן סו) דן בנוסע במונית שיצא שלא לפי כללי הזהירות, ומתוך כך נגרם נזק למכונת, אם יש לפוטרו מדין שמירה בבעלים.

⁴⁷ בנה"מ (סימן רצא ס"ק לד) ודלא כהקצה"ח (שם ס"ק יח) שמסתפק בזה.

⁴⁸ שו"ע ונו"כ ורמ"א שמו א ד

⁴⁹ מ"מ דוקא כשיודע הבעלים שהוא עוסק במלאכת השומר, אף על פי שאינו יודע שבכך נפטר השומר כדמוכח בגמרא, אבל אם היה שלא בידיעתו, כגון שהשומר הכניס כליו לרשות בעלים שלא בידיעתו, או שהניח ע"ג חמורו, אין זה עמו במלאכה, כן כתב המאירי (בדף פא ע"ב) מההוא ארוך ונוצא שם, ובשו"ע לא הביא הלכה זו, ועי' ב"י (סוף סימן שה). ובנה"מ (סוף סימן שמו) משמע שכשנשאל הבעלים מעצמו, אפילו אין השומר יודע מכך, נפטר מדין בעליו עמו, וצ"ע.

⁵⁰ בשו"ע שם ב כתב אם משך, ומשמע שתלוי בשעת משיכה שאז מתחייב כדין שומר, וא"כ לדעת החולקים שהשומר מתחייב משעת סילוק הבעלים משמירה, ה"נ לענין זה תלוי בסילוק הבעלים, וכ"כ הב"ח, וכ"כ בהנהגות חכמת שלמה בגליון השו"ע, ותמה על הרמ"א שלא הזכיר דעת החולקים. אבל בנה"מ (סימן רצא ס"ק יא) בפירוש דברי הסמ"ע (שם) משמע שבסילוק הבעלים משמירה לא מיקרי התחלת שמירה לענין פטור בבעלים, אלא תלוי בהתחלת השמירה ממש. ועי' בשו"ת תשורת ש"י (ח"א סימן שסד אות ב) שכתב שאם הבעלים משתתף בשמירה לא הוי שמירה בבעלים משום שהוא לטובת סחורתו, ועי' בסוף ד"ג בהערות מנכדי המחבר, ובשו"ת קנין תורה (ח"ג סימן סו).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

שותפים⁵¹ שהתחילו להתעסק ביחד בעסק השותפות, יש לשניהם זה לזה דין שמירה בבעלים על נכסי השותפות⁵², ויש אומרים⁵³ אפילו בנכסים שבאו להם אח"כ בשעה שלא היו שניהם עסוקים, ואם התחיל האחד להתעסק ואח"כ עסקו שניהם יחד, הראשון אין בו דין שמירה בבעלים והשני יש בו⁵⁴.

השותפים בשעה⁵⁵ שעסוקים שניהם בעסק השותפות, אפילו שאל אחד מתבירו חפץ שלא לצורך השותפות, יש בו דין שמירה בבעלים.

האומר לחבירו⁵⁶ שמור כלי שלי ואשמור לך כלי שלך, הרי הם כל אחד לחבירו כעמו במלאכה, ודוקא כשהסכימו להתחיל בשמירה זה לזה בבת אחת, אבל אם אמר לו שמור לי היום ואני אשמור לך למחר, או בזמנים חלוקים באותו יום⁵⁷, אפילו הסכימו לשמור זה לזה בחנם דינם כשומרי שכר, שבמה ששומר לו זהו שכרו, אבל אין להם דין שמירה בבעלים. משום שאינם עסוקים האחד במלאכת חבירו בהתחלת השמירה⁵⁸, והיינו כשזמן

⁵¹ שו"ע ונו"כ קעו ח

⁵² ומעיקר הדין שניהם שומרי שכר זה לזה, כמבואר לעיל, אלא שפטורים מדין שמירה בבעלים, ואף על פי שאח"כ מתעסק כל אחד לבדו, כיון שתחלת השמירה היה בבעלים, שו"ע וסמ"ע (שם), וכתב הט"ז שאפילו כל אחד מתעסק בביתו, אם התחילו בשעה אחת הו"ל לגבי שניהם שמירה בבעלים. ועי' מחנ"א (הלכות שומרים סימן לו) שהקשה שאף כשלא התחילו במלאכה ממש, בהכנה למלאכה מיקרי בבעלים, א"כ הי"ג בשותפין יחשב לעולם כשמירה בבעלים, ותירץ דלהנך פוסקים צריך לומר דאיירי שלא פירשו להתעסק שניהם כאחד, או שהפסיק אחד מהם במלאכה אחרת, ועי' שו"ת שב יעקב (חו"מ סימן יא) ו"מ"ש הרמ"א (סימן קעו סעיף ה) בד"ן שותף שהתעסק מנדבת לבו שהוא ש"ח, ומה שהשיג עליך הש"ך עי' בפרק א (סעיף יא), ומ"ש מדין שמירה בבעלים עי' עוד בשו"ת חת"ס (חו"מ סימן צו), שו"ת בית יצחק (חו"מ סימן כב). כתב הסמ"ע (סימן רפז סק"ח) בשם תשובות מיימוני שה"ה אחים בתפוסת הבית יש להם דין שמירה בבעלים. כתב בפעמוני זהב דדוקא בממון השותפות יש דין שמירה בבעלים, אבל שותפים אומנים שקיבלו מאחרים לתקן, ונאבד ביד אחד מהם, אין זה בבעלים.

⁵³ קצה"ח (שם סק"ה), שבתר תחלת השיתוף אזלינן ואז נתהייבו כל אחד לחבירו, ובנה"מ (סוף ס"ק יח) השיג על הקצה"ח, עיין שם.

⁵⁴ שו"ע שם, ועיין סמ"ע (ס"ק כו) ובט"ז ובנה"מ (ס"ק מז) ובפתחי חושן חלק ג פרק ו הערה לה

⁵⁵ שו"ע ונו"כ שמו ז

⁵⁶ שו"ע ונו"כ שהו שכל אחד עוסק בשמירת חפצו של חבירו, ואין נ"מ אם שומרים בחנם או בשכר, שעצם השמירה זה לזה נחשב כשכר.

⁵⁷ ש"ך ה

⁵⁸ ובמחנ"א (הלכות שומרים סימן לח) כתב שאם לאחר שהפקיד אצלו מסר הנפקד למפקיד חפץ לשמור (בוה פשוט שלא נעשה ש"ש, שהרי לא תלה השמירה במה ששמר לו), אם הוא ש"ח לא מקרי הראשון עוסק במלאכת השני שיחשב לגבי השני כשמירה בבעלים, דש"ח אינו מקרי עוסק במלאכה, דכיון שנתנו במקום

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

השמירה של הראשון נגמר קודם התחלת השמירה של השני, אבל אם זמן הראשון נמשך לאחר התחלת שמירת השני, כגון שמור לי מהיום ג' ימים ואשמור לך מחר ב' ימים, לגבי הראשון אין פטור בבעלים, אבל לגבי השני הרי בשעה שהתחיל עדיין הראשון במלאכתו.

האומר לחבירו השאילני כלי ואשאיל לך כלי, יש אומרים⁵⁹ שגם בזה נחשב כל אחד לשני עמו במלאכה, שהרי נעשה שומר על הכלי השואל אצלו, ויש אומרים⁶⁰ שאין דינם כעמו במלאכה. ואם אמר לו השאילני היום ואשאיל לך למחר, לכו"ע אין דינם כשמירה בבעלים⁶¹.

אמר לו שמור לי היום⁶² ואשאיל לך כלי למחר, או השאילני היום ואשמור לך למחר, אין כאן שמירה בבעלים, שמור לי ואשאיל לך באותו זמן, או השאילני ואשמור לך, יש אומרים⁶³ שיש דין שמירה בבעלים, ויש חולקים⁶⁴.

ח. שמור לי היום ואני אשמור לך למחר

הראוי אין עליו שום חיוב, משא"כ ש"ש שצריך להיות יושב ומשמר, וכן שואל, מיקרי עסוק במלאכת הנפקד, ונמצא שהשני פטור מדין שמירה בבעלים, עיין שם.

⁵⁹ רמ"א שם בשם הרמ"ה, וכן דעת הרמב"ם לדעת קצת אחרונים

⁶⁰ רמ"א שם כשיטת רש"י, וביאר בנה"מ (סק"ב) הטעם שאין השואל נקרא עוסק בשמירת החפץ, שהרי להנאתו הוא שומר, ונראה דדמיא לנשאר הבעלים להטעין בהמתו, כמבואר לעיל (סעיף ו), אלא שמ"מ נראה שאין דינם כשואלים אלא כשוכרים, שהרי כל אחד מקבל שכר במה שחבירו חוזר ומשאיל לו, ומ"ש הנה"מ שכל הנאה שלו, נראה דלאו דוקא נקט.

⁶¹ שו"ע שם ובסימן שמו סעיף ח, וכמ"ש לעיל, שאין בעליו עמו בתחלת השמירה, וגם בזה נראה שדינם כשוכרים זה לזה, ומ"ש בשו"ע שומרי שכר לאו דוקא.

⁶² שו"ע ונו"כ שהו

⁶³ טור (שם) בשם הרמ"ה, ויש אומרים שכן דעת הרמב"ם והמחבר שנקטו אופנים אלו בלמחר שנעשו ש"ש זה לזה, ותמה הטור שבשמור לי ואשאילך אין המפקיד, שהוא המשאיל, במלאכה עם הנפקד, שהוא השואל, אלא כליו שואל לו, ובהשאילני ואשמור לך אין המשאיל עם השואל כלל לא הוא ולא כליו, והש"ך (סק"ו) כתב לתרין דברי הרמ"ה בשמור לי ואשאילך, שמיד כשזה מקבל הכלי לשמור, מחוייב זה להשאיל לו הכלי שהבטיח לו, וכאילו נעשה הכלי של שומר והמשאיל חייב לשמרו עבורו, וה"ז כאילו עמו במלאכה (, וכן בהשאילני ואשמור לך, דמיירי שאינו נותן לו הכלי השואל מיד, משא"כ בהיום ולמחר הרי אינו מתחייב בכך עד למחר, ולא חל עליו חובת שמירה בעת השאלת הכלי הראשון. ובנה"מ (סק"ג) תמה על חילוקו של הש"ך, והט"ז פירש קצת בדרך אחרת, שמיד משועבד ליתן לו הכלי או להראות לו היכן הוא, ובוה מיושב יותר החילוק בין מיד לבין היום ולמחר, ואפשר שזהו גם כוונת הנה"מ.

⁶⁴ רמ"א (שם) כשיטת רש"י ומדברי הש"ך (סק"ז) נראה שתפס עיקר לדינא כדעת הרמ"ה והרמב"ם, והט"ז כתב שמספיקא אין להוציא ממונ נגד דעת הרמ"ה והרמב"ם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

האומר להבירו⁶⁵ שמור לי ואשמור לך, שניהם שומרי שכר זה לזה, שאפילו אינם מקבלים שכר, שמה ששומר לו או משאיל לו תמורת השמירה, זהו שכרו, ואין ג"מ אם שומרים זה לזה באותו זמן או בזמנים חלוקים. אולם אם שומרים באותו הזמן הרי זו שמירה בבעלים ופטור משום כך כמו שהתבאר, וכן בהשאילני ואשאיל לך דינם בשוכרים זה לזה וכן האומר שמור לי ואשאיל לך חפץ, דין השומר כשומר שכר.

**ט. מנר לו בית מכר לו שדה אין מעיד לו עליה ... בראובן
שגזל שדה משמעון ומכרה ללוי ואתא יהודה וקא מערער
... דניחא ליה דהדרא ... דאמר השני נוח לי הראשון**

קשה הימנו

ראובן שגזל⁶⁶ טלית או שדה משמעון, ובא יהודה לערער להוציאה מיד ראובן, ואומר שדה זו או טלית זו שלי הוא, ומביא שטר או עדים שהיא שלו, יכול שמעון להעיד שיודע ששדה זו או טלית זו היא של ראובן ומקבלין עדותו, ואינו נוגע בעדות זו למרות שהיתה הקרקע שלו (לפי טענתו), שהרי לעולם לא יוכל לתבוע את השדה או הטלית מראובן, שכיון שהודה בבי"ד שהיא של ראובן שוב אינו יכול לחזור להוציאה מיד ראובן.

אבל אם אינו מעיד⁶⁷ שהיא של ראובן, אלא שבא ומעיד הוא ואחר עמו לפסול השטר של יהודה המערער, או מזים את העדים ואז ממילא ישאר השדה או טלית ביד ראובן הגוזל, אינו יכול להעיד, שהרי נוגע בעדות הוא מכיון שיש לו הנאה להעמידה ביד ראובן הגוזל כדי שיוציאה אחר כך ממנו בראיות או בשטר שיביא אחר כך שהיא שלו, ושראובן גולה ממנו. ואף

⁶⁵ שו"ע ונו"כ שהו

⁶⁶ רמ"א לו יז

⁶⁷ שו"ע ונו"כ לו יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

שגם מיהודה יכול להוציא ע"י עדים שלו, מ"מ לא יעיד מפני שאפשר שנוח לו להוציאה מיד ראובן יותר מלהוציאה מיד יהודה שקשה⁶⁸ הימנו⁶⁹.

ואפילו אם אין אנו יודעים שיש לו עדים שגזל ממנו ראובן, רק שידעינן שכבר התרעם בבי"ד שראובן גזל ממנו ואמר לבי"ד שיש לו עדים ועדיין לא הביאם, נחשב נוגע מכיון שטוב לו שיהיה ביד ראובן, ושמא יחפש אחר עדים וימצאם, ויהיה נוח לו לדון עם ראובן.

ואם הוא לא התרעם כלל בבי"ד, רק שיצא קול שיש לראובן תביעת גזילה על שדה זו, יש אומרים שג"כ הוי נוגע, ויש חולקים⁷⁰. ויש שהכריעו⁷¹ שהבי"ד שואלין אותו אם הקול אמת, וממה נפשך אם אומר אמת הוא שיש לו תביעה א"כ ודאי הוי נוגע דנפסל ע"י עצמו לעדות זו, ואם יאמר אין לי תביעה אז יעיד דכיון שהודה שוב לא יוכל לתבוע אפי' בעדים.

וכן הדין אם מכר ראובן השדה הגזולה ללוי, או שמת ראובן והוריש לבניו, ובא יהודה וערער על לוי או על בני ראובן להוציאה מידם בטענה שהיא שלו בעדים או בשטר, אין שמעון מעיד לפסול השטר או להזים את העדים להעמיד השדה ביד לוי או בניו של ראובן מן הטעם שאמרנו שחושש ואומר זה נוח לי וזה קשה לי להוציאה ממנו, ואפילו אם נתייאש מן הקרקע קודם שמכרה ראובן ללוי או הורישה שהרי אם יביא עדי גזילה יצטרך ראובן או בניו לשלם לו ונוח לו להוציאה מהם מאשר יהודה המערער⁷².

י. ואי בעית אימא כגון דאית ליה סהדי למר ואית ליה סהדי למר ואמור רבנן ארעא הינא דקיימא תיקום

⁶⁸ והיכי שידוע להבי"ד שהראשון אלם ואדם קשה כברזל והשני נוח י"א דלא שייך נגיעה זו שהראשון נוח לו. מאזנים למשפט שם דלא כאורים מה

⁶⁹ ולא אמרינן כיון שיש לו ראיות שהיא שלו מה הנאה יש לו במה שתשאר ביד ראובן, שהרי גם אם יוציאה יהודה מראובן יכול הוא אחר כך להוציאה מיד יהודה המערער בראיותיו שיש לו כמו שיוכל להוציאה מראובן הגזול, דחיישינן שמא ראובן נוח לו ויהודה קשה לו, כלומר שאפשר שהוא הושב שנוח לו להוציאה מיד ראובן יותר משאפשר לו להוציאה מיד יהודה, מפני שהוא בעל דין קשה יותר מראובן, ולכך הוא מעיד לו להנאתו.

⁷⁰ בסור [סעיף י'] כתב פלוגתא בזה, שרבינו יונה פירש דאפילו אין אנו יודעין בודאי שגזלה ממנו ראובן אלא ששמענו ששמעון מתרעם עליו קודם לכן איך שגזלה, אפ"ה מחשבינן ליה לנוגע בעדות. ושר"י פירש דאינו מחשב נוגע אלא כשידוע לנו שיש לשמעון עדות שיכול להוציא מראובן בדין.

⁷¹ מאזנים למשפט שם ס"ק ב

⁷² שאין כאן אלא יאוש גרידא, ויאוש גרידא לא קני, דשנוי רשות אין כאן, שמה שהוא ביד לוי לא חשיב שינוי רשות בקרקע דקרקע אינה נגזלת.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אם יהודה המערער⁷³ יש לו עדים דשל אבותיו הוא, ושמעון הנגזל יש לו ג"כ עדים דשל אבותיו הוא, כיון שבתרי ותרי קיי"ל היכי דקיימא ארעא תיקום, כלומר הקרקע תשאר בידי מי שיושב בה ובמקרה זה ביד ראובן הגזול, אין שמעון נאמן שהרי נוגע הוא, שאם לא יעיד יבוא השדה ליד המערער שוב לא יוכל שמעון לזכות הימנו ע"י עדיו, אבל כשישאר ביד ראובן יוציא ע"י עדיו ושוב לא יוכל יהודה להוציא מידו⁷⁴.

⁷³ סמ"ע שם מו

⁷⁴ מאזנים למשפט שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

